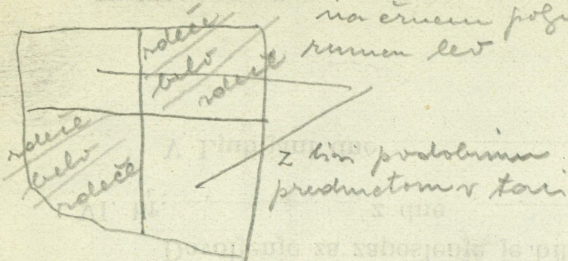

JERUZALEM - pcerkev. H. Marije (črpuje v. Ustani pri Osnovni)

Na grb. šlem, okrog baročno listovje. Na šlemu triroglina krona, na nji pa enoglavni v desno obrnjeni orel.

Na mozem stoji sv. Janez Krst. in kaže v nebo za ženo sv. Frančiška xtz. As. s knjigo v roki. Ob možu nad njim in Marijo zapisek: HANSE Drumblitz Verwalter der Herrschaft ober Radkersburg.

Ob ženi: Maria Salome sein eheliche Hausfrau

Spodaj v baročnem, slikanem okviru napis: Den 15 Julij 1652 ist zu Lob und Ehr der H: Dreifaltigkeit und unser Lieben Frau Muetter Gottes Maria in dieser Capellen der erste Stain gelegt worden und ist diese Capellen genandt Maria dern Schmerz zu Jerusalem, und ist die erste H. Mess den 21 October die Jahr an S. Ursula Tag gelesen worden der Anfang diser Capellen sein durch die obzusehen perschonon angefangen und gebaut worden sampt dem grossen Altar.

Vel oltar, les lepa arhitektura. V glavnem delu v arkadi slika žal. M.B. Zelo dobro delo sr. 17. stol. Ikonografsko sorodno in tudi po delu in kvaliteti enako sliki v Turnišču. Oltar fino občuten po arhitekturi. 2 velika dobra kipa sv. Petra in Pavla, manjša sv. Janez in sv. Frančišek na stiki 2 angelja in 2 meniška svetnika, eden sv. Benedikt in sv. Dominik?

Pravna vrha majhna slika v plavem tonu, ob straneh pa Marija in

Janez. Antependij pl.o., okvir patroniran vzorec in v sredi slika žal. M.B. in iz časa postanka na oltarju. Eden baročni tabernakelj z baročno pozlačeno ornamentiko in na podstavku stebra na vsaki strani po ena voščena figurica Jezusa pod steklom.

Votivna slika nad vrati je razmeroma dobra, barve zelo obledеле plava, rumena, črna in rdeča, ter karakteristična benečanska vinsko rdeča, belkasto senčena. Slika velika. Oltar je bil čiščen in zdi se, da deloma nemalo restavriran.

2 str. oltarja iz 1. pol. 18 stol. že proti sredi. Oba imata lepe antependije ² *biseri raztrgani* in cvetličnim ornamentom. Južni je močno raztrgan in potreben popravila. Na vsakem po dva relikvarja z okvirom podobnim onemu na vel. oltarju. V severnem razen tega v leseni skrinjici s st klenimi stenami voščen kip deteta Jezusa v plenice povitega ter steklena tabla s Kristovo glavo v reliefu iz voska.

2 kipa predstavljata s . Ožbalta in še enega svetnika. Glavna slika je brezmadežna na obli s kačo. Delo dobro, dekorativno krasno delo . Iste roke je sv. Jožef v atiki, ki objema Jezuščka.

Na juž. oltarju 2 enaka relikvarja v sredi pa steklena tabla z leseno, obloženo sohico Marije z Jezusom, zdi se bolj prosta kopija Marije Celjske. Kipi dveh svetnikov škofa sv. Drazna in škofa z volom ob nogah. Dve sliki iste roke, kot v sev. sv. Barbara in sv. Urban.

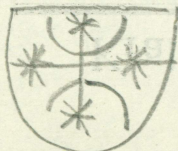
V kapeli lesen, zelo lep oltar iz sr. 18. stol., antependij soro-
onima v str. oltarjih in istočasen. Oltar zelo bogato modeliran v arhi-
tekturi kipa sv. Jakoba in sv. Janeza Evang. V atiki dete Jezus in angeli.
Zelo dobra glavna slika predstavlja sv. Tružino. Dobro ohranjena. Ana v
naslonjaču s knjigo v rnk naročju, ob nji na levi Marija, ki se uči či-
tati, na levi v ozadju ob naslonjaču sv. Jožef v sijaju kipa. Ob Mariji
na tleh ovka. Nad skupino angelji, ki odhajajo zgoraj. Kipa 2 angeljev s
svečniki.

Baročni tabernakelj in 2 relikviarja v ovalnem okviru, relikviarij
s črno roko.

Na sev. str. oltarju krasni rezljani svečniki iz 2 pol. 17.
stol.

Tržišnica bogato, baročno delo z reljefi evangelistov. Na vrhu
baldahina kip žal. M.B. in kipa angeljev z orodji trpljenja. Fino delo.

V zakristiji 2 sta i sliki v originalnih okvirjih. Ena dopre-
na M.B. v plavem plašču čez glavo, na rami zlata zvezda. Na prsih ima
obleka karkater. ride. sr. 18. stol. Spodaj slikan baročen okvir z napisom
Monstra te esse Matrem. Zgoraj na levi grb., deljen na 4 polja.

Zgoraj in spodaj po en mesec(pol) polja z
menjavo 4 zvezde, bela in plava zvezda

in mesec na pol, kakor segajo v eno ali drugo polje vedno nasprotne barve. Na vrhu je šlem z baročnim listovjem, ki obdaja grb in na vrhu dva polmeseca , eden bel, eden plav, ki se krijeta. Slike zaprašene, drugače *masnij delo* ² pod grbom napis: Johan Michael Rodnis verwalter der fürstl. Herrschaft Ober Rockerspurg 1678

Druga v baročnem okviru je sv. Janez Evang., slika v barvi dobra, drugače tehnično slabo izvršena.

Mala v lesenem okviru je kopija Marije pomagaj, preprosto delo, a dekorativno.

V vel. oltarju v atiki slika snemanja s križa iz sr. 17. stol. Kompozicij a spominja na Rubensa.

Stele, XXXIV, 19.6.1925, str. 25' - 32'

Fot. dela zunanjsčine cerkve.

Il. Slov. 1. 1925, 172, št. 32.

~~CERKVA XXXIV, 19.6.1925, str. 25' - 32'~~ Oprava : 3 oltarji iz sr. 18. stol. Isto-
dobna prižnica. Vel. oltar iz sr. 17. stol. Polihromacija vseh sedaj enaka, brž-
kone iz sr. 18. stol. Vsaj večina odgovarja temu času. Veliki prvotno črn in
zlat, brez marmorja, kipi, posebno veliki (sv. Peter in Pavel) deloma črvi i
a ne prehudo. Relikviarji iz sr. 18. stol. Tabernakelj primeren, novejši. Lese-
ni svečniki zač. 18. stol. Deloma razdrapan str. portal, na katerem stojita
kipa, sta novejša, kipa zelo dobre sr. 18. stol. "visanta" ornamenti.

kapiteli in obleka kipov so vsi zlati. Če bi se renoviralo, naj vse kar je sedaj zlati. Suknje in podšivke plaščev velikih kipov naj se lazirajo. Oltar pobarva enotno, črno, če pa jim ne odgovarja, lahko češnjevo rdeče ali kos-tanjevo rjavo. Zlatiti bi bilo treba tudi listno krono glavnega venca, ki je sedaj marmorirana. Ime Marijino spada na vrh oltarja. Antependij s sliko žal. M.B. se samo osnaži, okvir enako kot sedaj obnovi. Vsi antependiji iz 18. stol. Dobra slika žal. M.B. (Pieta) in ona snemanja v atiki še dosti dobro ohranjeni, treba ju bo samo očistiti in na novo napisati.

Str. oltarji mnogo bolj ohranjeni, polimati odlomljeno, očistiti in event. na novo lakirati. Bogato rezlajani svečniki zač. 18. stol in relik-viariji sr. 18. stol. Antependij juž. str. oltarja skoro čisto razpadel. Slike se očistijo in previdno lakirajo. Oltar sv. Ane v kapeli se osnaži barva dopolni, konservira.

Dobra slika sv. Ane. Pred oltarjem sv. Ane lepe posrebrene lampice. Na oltarju relikviarij s črne roke.

Trižnica se osnaži, v sedanjih barvah dopolni in konservira.

Edino vel. oltar torej potrebuje iz estetskih razlogov drugo barvo. Pre-hoda za oltar bi se lahko marmorirala v sedanjem smislu, ker ne spadata k prvotni gradbi oltarja.

Notranjščina cerkve zapuščena, enotano beljena, sledovi zamakanja, po-čen salvolok. Drugo t niranje priporočljivo. Oboki rahlo rumeni, okviri in zvezde po sv du beli. Slavolok in pilastri s kapiteli beli, stene sive.

pa predirajo ppk zvonove line. V zvonik in zakristijo vodita kamnita pp portala. Zakristijska okna so pp, z diagonalnimi mrežami in deloma v kamnitih okvirih. Med zvonikom in kapelo je zazidan prostor brez oken in vrat, v katerem je v kapelini steni vzdana obrazna maska iz 17. stoletja. Ta prostor je nastal že po prizidavi kapel, katere venčni zidec se v njemu nadaljuje. Kapelina zunanjščina s kamnitim pp portalom v vzhodni steni je povprečnega baročnega videza iz prve polovice 18. stoletja.

Notranjščina: Kamnit tlak v ladji in kapeli je bel, v dveh stopnicah višjem presbiteriju pa črn, bel. Zidana pevska empora počiva na dveh toskanskih stebrih in treh križnih obokih, dostopna pa je po levem stopnišču. Njena fasada je tektonsko členjena z ločnimi loki, pilastroma in popolnim ogredjem.

Ladjo pokrivajo trije križni oboki, počivajoči na polslojnih arhitekturi. Polkrožni zaključeni slavolek ima $3/8$ ostenje. Presbiterij pokriva banja, počivajoča na 4 parih pilastrov in 6 sosvodnicah. Pp portal vodi v zakristijo s kamenitim tlakom in banjaštim obokom, počivajočim na oprogih in dveh parih sosvodnic. Kapelo pokriva križni obok in kohialni zaključek, počivajoča na pilastrih in dvojni oprogih. Vsa cerkvena notranjščina je beljo na.

V severno steno ladje je pod veliko ppk školjkasto zaključeno stensko nišo vzdana kamenita plošča s sledečim napisom: ZU LOB UND ERM DER ALLEN HEILIGISTEN DREUFALTIGKEIT UND DER HOCHGEBEDEVTEN JUNGFRAVEN UND MUETTER GOTTES MARIA IST DISE CAPEL GEBAUT WORDEN UND IST DER ERSTE STAIN DEN 17 JULY GELEGT UND DEN 21 OCTOBER 1652 ISTEN JAR DIE ERSTE HEILIGE MEES VERRICHT WORDEN. DISE CAPEL WIERDT BEU UNSER LEBEN ZU HERU SELEM GENANT. HANS DRUMBLIZ UND MARIA SALEME SEIN HAUSTRAV VERWALTER ZU OBERRADTKESBURG.

Oprava: Glavni oltar ima prizmatično menzo s platnenim antependijem z naslikanim cvetjem in ovalno kompozicijo ~~zakrta~~ Pieta. Predela se počevno razvija v prostor in tvori obhodna loka s kipoma Petra in Pavla v naravni velikosti. Nastanek nosita dva stebra, golšasto ogredje, spremljata pa hru-

stančasti ušesi. V njegovih poševnih obstenjih sta školjkasto zaključeni ppk niši s kipoma Janeza Krstnika in Frančiška Asiškega, v sredini pa pps slika opl ZMB, ki je istočasna z oltarjem in kopija slik iz Ormovžar, odnosno Jeruzalema. Na segmentnih krilih sta angela z arma Christi. Atika je replika nastavka ter je zaključena s segmentnima kriloma, hrustančbjem in kipoma Terezije in Dominika. V njenem osredju je pps slika Snemanja s križa, v stranskih nišah pa kipa svetnika in meniha. Oltarni nastavek je iz tretje četrtine 17. stoletja, obhodna loka in tabernakelj iz sredine 18. stoletja, enal šest lesenih svečnikov, medtem ko sta relikviarija iz 3/4 18. stoletja. Oltar je še v dobrem stanju, čeprav preslikan. Korni klopi sta post baročno-klasicistični.

Stranska oltarja sta pendanta. Prizmatični menzi imata platnene antependije z naslikanim cvetnim dekorom. Enako široka predela oblikuje podstavka za par stebrov in pilastrovz golšastima kosoma ogredja, povezanega z ravno grēdo. Nastavkova ušesa oblikuje dvojna voluta s putoma. Atektonsko atiko z dvema paroma volut in golšastim usločenim ogredjem krasita dva puta. Vsak oltar ima po dve sliki. Desni ima v nastavku zazgibano opl sliko sv. Barbare, ob strani kipa Saturnina in Erazma, v atiki ovalno sliko ~~sv. Urbana~~ sv. Urbana, na menzi pa relikviara s školjkovino in rezljanima svečnikoma. Levi oltar ima v nastavku razgibano opl sliko Immaculate, ob strani kipa Ožbalta in Henrika, v atiki ovalno sliko sv. Jožefa na menzi pa relikviarija s školjkovino in mrežo ter rezljana svečnika. Oltarja sta iz srede 18. stol. in boljše kvalitete.

Prižnico običajnega koncepta krasa ovalni reliefi štirih evangelistov in vmesne bogato razgibane volute. Zelo bogato okrašen baldahin zaključuje volute z angeli z arma Christi in ZMB pod križem. Za prižnično steno služi pp opl slika MB z napisom: MONSTRA TE ESSE MATREM in JOHAN MICHEL PODIUS/VERWALTER DER FÜRSTL. HERRSCHAFT OBER RACKHERSPURG 1678 ter z naslikanim grbom.

Kapelin oltar ima prizmatično menzo z lesenim antependijem, poslikanim s ex

cvetjem. Širša podstavek in predela se razvijata v prostor. Nastavek nosita par stebrov in par pilastrov z golčastim ogredjem, krasita pa mrežasti ušesi. Atiko oblikuje baldahin z razprtim ogrinjalom, pred katerim se prikazuje božje dete z angeli. Ob straneh stojita Jakob in Janez Ev., ob sliki pa velika angela-svečenosca. Slika v razgibano zaključenem okviru z bogatim nastavkom je opl. ter predstavlja Ano z Joahimom in Marijo, ki se uči brati. Zgoraj se odpira in se nazaj prikazujejo angeli. Slika je zelo kvalitetno delo avstrijske provenience, Majhen tabernakelj in štiri rezljani svečniki so istočasni. Oltar je dobre kvalitete in iz druge četrtine 18. stoletja.

Vsi oltarji so podobarsko preslikani in v cerkvi precej črvojedni, vsi pa so kvalitetni in vredni ohranitve.

Cerkvene klopi so baročne. Majhne orglje so iz srede ali že 2. polovice 18. stoletja.

V zakristiji stojita omara iz leta 1751 in kredenca iz druge polovice 18. stoletja.

Oprema: V kapeli je večna luč iz 2. četrtine 18. stoletja in školjkast kropilnik. Pri južnem ladjinem vhodu stoji ovalen školjkast kropilnik, s školjkastimi na betvastem polstebri. Bandero z opl. slikama Marije zaščitnice duhovnov in Marije 7 žalosti je dovolj kvalitetno delo iz leta 1835.

Monštranca je čeden poznobaročen izdelek, okrašen z rokajem, misali so iz let 1651, 1651, 1740 in 1753.

V presbiteriju visi votivna pp. opl. slika, ki predstavlja klečeča donatorja z Janezom Krstnikom, Francem Asiškim in ŽMB, medtem ko se na nebu prikazuje sv. Trojica. Ob donatorju je napis: HANS DRUMBLING VERWALTTER DER HERRSCHAFT OBER RADKHERSPURG in MARIA SALOME SEIN EHELICHE HAUSERAV, v sredini grb, spodaj pa napis: DEN 15. JULY 1652 IST ZU LOB UND EHR DER H. DREYFALHKHEIT UND UNSER LIEBEN FRAW MUETTER GOTTES MARIA IN DISER KAPELLEN DER ERSTE STAIN GELEGT WORDEN, UND IST DIE ERSTE H. MESS DEN 21 OCTOBER DIS JAHR AN S. URSULA TAG GELESEN WORDEN DER ANFANG DISER KAPELLEN SEIN DURCH DIE ABZUSEHEN PERSCHENEN ANGEFANGEN UND GEBAUT WORDEN SAMBT GROSEN ALDTAR.

Zvonik: V njem tisi dornavski zvon z napisom: SANCTA BARBARA ORA PRO NOBIS (zhaj) MARIA JEUSUS, ki je sicer brez letnice, a je zagotovo iz 16. stoletja. Ura je iz leta 1841.

Podstrešje: Vsi oboki so opečni. Prvotna kapela je obsegala le presbiterij, katerega ometano čelo z zidcem in okroglo lino se lepo vidi. Vse ostalo so jasni prizidki. Požarni zid je iz let 1855 ali 1857.

Resume: Prvotna kapela, ki je obsegala današnji presbiterij, je bila zgrajena leta 1652 ter je imela že od vsega začetka banjasti obok in sedanji glavni oltar. Enkrat v drugi polovici 17. stoletja so prizidali ladjo, kar se je morda zgodilo okoli leta 1678. Na začetku 18. stoletja je nastal zvonik, (zvonovi nabavljeni leta 1706, 1707, 1715,) in zakristija, v drugi četrtini 18. stoletja. Anina kapela, v drugi polovici 18. stoletja pa zazidani prostor med zvonikoma in kapelo. Proti sredini 18. stoletja je cerkev dobila tudi svojo opravo v ladji in kapeli, katero je deloma spopolnila v drugi polovici 18. stoletja.

Okolica: V bližini cerkve se nahaja znameniti arboretum, ob cesti pred gostiščem pa mogočni kostanj.

Konservatorske opombe: Cerkev je v fazi obnove zunanjščine.

Registerske opombe: Vlož, štev. 24, parc. štev. 56, k.o. Plešivice. Stroški vzdrževanja objekta so bili deloma kriti iz družbenih sredstev in to v višini 800.000 dinarjev.

Ostalo:

Opombe:

Jože Curk: Napiski mariborske topografije, (1966)?.

Lastnik gornjeradgonskega gradu Joan Drumplič in njegova žena sta dala denar za gradnjo nove cerkve. Z zidavo so začeli 15. in 17. julija 1652, 21. oktobra istega leta na dan svete Uršule pa je bila že prva sveta ma

"To nam spričuje še zdaj obljubna tabla v cerkvi nad dvermi žagrada in tudi pismo na vzidanem kamnu pri stranskem altarji Device Marije vnebovzetja." - Cerkev je bila 26. aprila 1717. posvečena.

~~Štajarski Jeruzalem~~

/Dajko ?/ : Štajarski Jeruzalem. - Drobtinice za leto 1862, leto XVI., 1862, str. 195, 196.

Dne 25. in 26. julija 1852. so v cerkvi Sv. device Marije v Jeruzalemu proslavljali 200 letnico, odkar sta jo dala zidati grajski oskrbnik iz Gornje Radgone Ivan Druplic in ~~je~~ njegova žena Maria Salome. -

Novičar iz slovanskih krajev. - Novice 14. avgust 1852, L. X., list 65, str. 259, nadaljevanje str. 263.